

Naročnina: Amerika \$1.50 celo leto, 75c pol leta. Evropa \$2.00 celo leto, \$1 pol leta. Subscription Rates: United States and Canada, \$1.50 a year, 75c half a year. Foreign countries \$2 a year, \$1 half a year.

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA. THIS PAPER IS DEVOTED TO THE INTERESTS OF THE WORKING CLASS.

Štev. 20. (No. 20)

Chicago, Ill., 28. januarja 1908.

Leto III. (Vol. III)

VSEM ZAVEDNIM SLOV. DELAVCEM V AMERIKI

Ako hočemo biti vpešni v boju proti kapitalizmu, potem se moramo organizirati politično v socialističnih klubih. Učimo se v tem oziru od svojih zakletih sovražnikov, kapitalistov.

Kako čvrsta in krepko so organizirani kapitalisti vseh narodov. V Ameriki so organizirani v demokratičnih in liberalnih klubih, v stari domovini pa v liberalnih in klerikalnih društvih. Imena so različna, načelo je pa povsod enako: izkoristiti delavce in obraniti zasebno lastnino.

Ta kapitalistična načela pa podpira kapitalistično časopisje. V dolgih člankih se učijo delavce, da je vedno tako bilo in vedno tako ostane, da je osebna lastnina v vsi stvari in kulturi. Socialiste se slika kot razbojnika, ki hočejo ves imetek razdeliti med seboj itd. itd.

Kaznivost, laž in obrekovanje se družijo med seboj v kapitalističnih listih. Nikjer se ne najde besed v zagovor produktivnih stanov.

Kaj je torej delavec potrebno poleg svojih političnih organizacij, da razkrinkujejo kapitalistične laži?

Imeti morajo svoj lasten list, svoje politično glasilo. Slovenski delavci v Ameriki so to uvide. In in spoznali.

Delavci, ki so organizirani v jugoslov. socialističnih klubih so ustanovili svoj list "Proletarec", ki ni lastnina kakšnega dobička lažnega posameznika, ki je le ta krat prijatelj delavcev, če čuti v njih žepih kak grob.

"Proletarec" je pod kontrolo socialistično organiziranih slov. delavcev, ki je glasilo socialistične stranke.

Dolžnost vsakega sodruža je, da podpira "Proletarec", ako hočemo uvrstiti socialistično organizacijo.

John Petrić, tajnik Jugoslov. Soc. Zveze v Ameriki.

Socializem je že marsikoga vzdržal in bode še marsikoga.

Socializem bo združil bratp. selje delavce s počivajočimi mašinami.

"Razkošno življenje ubije tuji psi." V potrditve tega angleškega pregovora je slučaj, ki se je zgodil pred nekaj dnevi v New Yorku. "Dandy Jim" so rekli bogatini, kateri je bil ves o, kraščen s dijamanti in drugimi dragotinami. Sedel je ravno pri mizi razkošno opremljene obedovalnice in se nasmil s kokosko pečenko ter raznim sladiscinami, ko se je otvoril vrtec. Uboga kreatura se je prenaržla, da je morala — umreti. In to v New Yorku kjer je na tisoče lačnih delavcev, delavci in otroci. Slično požrešnost so imeli stari Rimljani, kateri so pozneje poginili v lastnem blatu. Ljudje postajajo — psi in poginjajo. Ali ni že čas, da se izmajemo korenine temu nad vse krivičnemu družabnemu sistemu!!

Naši ljuboznejši kongresniki in senatorji v Washingtonu so si povzeli dnevnice na \$25. To je plača za delavniki in nedeljo, pa naj kongresman zborujejo ali pa igrajo karte v kakšnem basementu. Ti svota delavci, ki si posilte te ofrakane bankirje in silovkate v kongres, imajo pa \$2 ali pa se umajo na dan; ako ne delajo, nimajo pa nič. Seveda kongresniki rabijo denar. Treba je svilene klobuke, treba je šampance in treba je — hm! — v Washingtonu je vse čisto parfumirani žensk, ktere so od vseh strani prinesle svoje lopote na prodaj. Vidite, dragi moj delavci, te vse račune plačuješ ti, kajti svileni cilindri, šampance in parfumane ženske so — drage; zato je pa treba dnevnice po \$25. Seveda take novice ne pridejo rade do tvojih ušes, kajti kapitalistično časopisje molči kot grob o tem kaj se godi v Washingtonu. Pri bodočih volitvah pa zopet pošli te ljubozne kongresnike v Washington, da se bodo zabavali na tvoj račun. Oh, kdaj se ti bodo odprle oči!

Sodružni Socialistični časopisji so topovi, kateri se neznanstveno boje kapitalisti. Skrbite za vedno sveže nabojce.

Ako bi bil Wm. Taft izvoljen bodočim predsednikom, tedaj ima lepo priliko, postaviti Harry Orchardu vrhovnim poveljnikom armade Združenih držav. V sluhaju, da izbruhne vojna z Japonci, bode Orchard, kot priznani ubijalec in dinamitar, — gotovo stajalni zmagovalce.

Števna republikanska lokalna vlada v Chicagu, je mimoli četrtke podala jasn dokaz, da ima volik — strah pred brezposelno delavsko armado. Slušala je, da pride ta armada trikat na njena vrata za delo, makar se je zavarovala s petsto policiji. Chikaški delavci, spomnite se tega pri bodočih mestnih volitvah!

Čitatelji! Prosim, študiraj malo te vestice: Od vseh devet vslužbenec na železnih in Zdrženih državah je bil eden ubit ali pa telesno poškodovan v preteklem letu. Železnice so imele skupaj 1.400.000 vslužbenec. Zdjaj pa računaj koliko teh delavcev — je pozrl železniški mešoh. Neravnost stranso! Ko bi teh 1.400.000 delavcev glasovalo socialistično, te moritve na debelo bi bilo konec.

J. Adam Bede, kongresman iz države Minnesota, je rekel, da gentleman, ki ne nosi svilenega klobuka (cilinder), ne vetja nič (!) v Washingtonu, D. C. Dobro je povedal. Kongresniki in senatorji v Washingtonu itak niso vredni za drugo, kakor da se glavo odražajo v ogledalu. Kdaj bodo spoznali, da se ne merilo svilenih klobukov. Proletarci, razbijte svilene cilindre! Prestrelite jih z svojimi glasovnicami in pošilte v kongres svoje ljudi, katerim bode prva skrb, da se pomore živinemu delavstvu — ne pa svilen klobuk.

Zgodilo se je, da je neka gledališka družba v Denveru, Colo., predstavljala v premernih slikah razne meročajne osebe iz naše republike. Ko se je prikazala slika predsednika Roosevelta, so gledalci navdušeno živje zaposkali. Ko je pa par dni pozneje ravno ista družba priredila isto predstavstvo v Kansas City, Kansas, so gledali ob sliki Roosevelta — molčali kot grob. Čitatelji si lahko tu napravli sam svojo sodbo; mi pa pravimo v Lincolnu: lahko je prevariti vse ljudi menkrat in tudi nekaj ljudi večkrat, toda nikakor ni pa mogoče varati zmiraj in vseh ljudi.

Tukaj imate slučaj, ki je eden iz mnogih tisočev, kako žive revne družine v New Yorku in Chicagu, koder že par tednov traja rečni stajanj. Vdova s tremi otroci, ki ima edino podporo v svoji najstarejši hčeri, plača za dve majhni sobi \$13 mesečne rente in za plinovo svetlobo \$1. Hči zasluži \$20 na mesec nakar potem takem ostane za hrano, obleko, premog in druge življenjske potrebe za cel mesec — \$6. Kdo odobrava tako mizerabno življenje? S popolno pravico se pridružujemo tem siromakom v revolvi proti roparskim veleposelnikom in smo veseli, da vodijo socialisti to akcijo.

Starokrajsko časopisje poroča, da je avstrijski cesar povodom svojega ozdravljenja daroval plač milijon lir. Ta novica za plačji perah komentar. V Avstriji je na tisoče in tisoče brezposelnih delavcev, ki so primorani iti na tuje iskat si kruha. In zopet zdaj je ameriška kriza prignala na tisoče delavcev domov, kateri so, prišedši v Avstrijo, padli iz dežja pod kap. Za vse te reveže in ostalo siromasno kmetstvo ljudstvo, ktero daje državi največ denarnega in krvnega davka, nima cesar pomoči. On da raje milijon lir papežu, ki je eden prvih bogatinov na svetu. Milijon lir vreči tam, kjer je kup zlata — milijon lir, kateri je izsesan iz siromanih narodov avstrijskih. Škandal, ki zasluži še strožjo kritiko!

Delavcem, ki so brez dela, strehe in obleke.

Že leta se pripoveduje dan za dnevom o prosperiteti in naraščajočem bogastvu ameriškega ljudstva.

V kapitalističnih časnikih so glasno in ponovno peli to pesen, da bi delavce opijanili s patriotizmom, da bi delavci ne opazili, kako veletatovi v trgovini in roparski vitezi v industriji milijardo za milijardo bašejo v svoje potrežne in nenastne bisage. Delavci niso drugega dobili kot nizke plače, žulje in srage. Bili so stroji med stroji!

Zadnja leta je bila prosperiteta le za ameriške špekulante, trustjane in drugo ničvredno sodrgo, katero rede produktivni stanovi s svojimi poštenim delom. Delavci te prosperitete niso bili deležni, katero so plačevali s svojim življenjem na industrijskem bojnem polju. Na tisoče umorov so povzročili milijarderji v interesu svoje lastne prosperitete v premogokopih, drugih industrijskih podjetjih in na železnih. Kljub temu se nobenemu morlicu na debelo še las ni skrivil na slavi. Morlici na debelo so na varnem in uživajo svoj plen. Vozijo se v avtomobilih, krasno in čarobno opremljenih parnikih, pri mizah, ki se šibe pod težo lukalskih jedil in pijač pa brijejo norce iz delavcev, ki so ustvarili narodno bogastvo. Bistrane dame — soproge in hčere teh novodobnih postavnih roparjev pa prirejajo psom in mačkam pojedine, mejtem ko delavci, proučitelji vsega bogastva tavajo in blodijo lačni, brez strehe in tople obleke po ulicah.

Nenasitna požrešnost in kanibalska surovost ameriškega kapitalizma se dandanes manj zanimata za blagostan "svobodnega ameriškega delavca", kot svojedobno sužnodrži na Jugu za blagostan zamorskega sužnja.

Prosperiteta in blagostan ameriške plutokracije sta izsesana iz mozga in krvi ameriškega proletariata; delavci so ju plačali s svojo bedo; s revščino svojih žena in otrok.

Predsedniki, ministri, politikarji, poslanci in senatorji so pomagali, da so roparske družbe kapitala s pomočjo zakonov in colinskih pogodb oplenile splošno delavce kot konzumente in producente. Politična korupcija in podkupljivost sta najboljša opora plutokracije. Ali kjer to ne zadostuje, tedaj stopajo na plano sodniki, da s prepovedjo in s kakimi drugimi postavnimi sredstvi onemogočijo samostojen nastop delavcev.

Ako tudi ta sredstva ne zadostujejo, tedaj se zapove najemnikom v uniformi, da marširajo. Tako se je še vedno zvršilo v zapadnih premogarskih okrajih, nazadnje v Goldfieldu.

Sedaj je kriza. Špekulantje so stavili vse na eno karto — na zemljišča. V industrijskih krajih odpnušajo sedaj delavce na debelo. Ker delavska plača zadostuje komaj za najpotrebnejše življenske potrebe, so sedaj delavci in njih svoji brez strehe, obleke in hrane.

V Chicagu je nad 150.000 delavcev brez dela. V New Yorku je armada brezposlecev še večja. Iz vseh industrijskih krajev pa se v mesto neugodna poročila. Velik del teh vbojih brezposlecev stanuje v velikih mestih v barmah, ktere nazivajo hotele. Sredi noči čakajo v velikih mestih cele čete nesrečnih brezposlecev skorjice kruha, ktere jim dele reklame lačni človekoljubi in dobrotvorna društva. Od teh nesrečnih ljudi, ki prezebajo v hudi zimi, čakajo skorjice kruha, jih mora zopet oditi mnogo praznih rok z lačnim želodcem, ker naše toliko hvaljeno narodno bogastvo ne nese toliko, da bi vsak lačen brezposlec dobil skorjo kruha.

Oderuhi in izkoriščevalci žive valic krizi v palačah sredi najudobnejšega komforta; delavci — vir vsega bogastva — pa v pomanjkanju in bedi.

Povzročitelji bogastva se potiska na nivo beračev in potepuhov. Marsikteri želi, da bi prišel v ječo, saj bi bil na gorkem in bi se najedel o stega.

Tovariši, ki trpite! Ako razumete, da ste napolnili skladišča z izdelki svojega dela, da ste deželi dali živeti in vse druge potrebe, ali hočete res sredi tega bogastva počasi umirati lakote?

Redili ste živino, sejali pšenico, koro, rž in mlieli zrno v moko. Zidali ste hiše, gradili železnice, izdelovali ste obleke in čevlje, zakaj dovolite, da morate prezebati in gladovati, da ste brez prenočišča?

Delavci, vi imate pravico do živje, stanovanja, obleke, kajti vaše delo je vse to stvarilo. Vas so na podlagi izkoriščevalnega, roparskega in nasilnega gospodarskega reda oropali. Tatovi so velekapitalisti! Ali naj v miru vživajo plen?

Sezanite se z nauki socializma. Čitajte socialistične knjige in časnike. Glasujte v jeseni za socialistične kandidate. Pošljite same socialiste v kongres in vse druge postavodajne zastope, ako hočete razlastiti bogate tatove, sebi pa pridržati nadzorstvo nad delavskimi sredstvi in virom za življenske potrebe.

Živela solidarnost za blagostan in svobodo vseh! Doli s kapitalisti, ki stremijo za roparskim profitom!

Živela socialistična stranka, živel socializem in doli s postavnimi roparji!

ZVEZA JUGOSL. SOCIALISTOV V AMERIKI.

Resolucija organiziranih rudarjev v Ely, Minn.

Odbor rudarske unije v Ely, Minn., nam je poslal sledečo resolucijo, ktero drage volje objavljamo:

Ely, Minn., 19. jan. 1908. — Na zadnjem zboru rudarske zveze št. 219 v Ely, Minn., spadajoče k "Zapadni rudarski zvezi", smo izjavili mi Slovenci sledečo resolucijo in protest proti vaem onim nasprotnikom, kateri delajo na vse mogoče načine, da bi uničili "Rudarsko zvezo" in še bolj potisnili vedno trpečega delavca pod kapitalistični jarem: Mi rudarji in delavci v okolici mesta Ely služimo si s težkim delom in ruja proti nji, bodisi posredno ali neposredno. Nadalje enoglasno pozivjamo vse rudarje — na Mesaba Range, kakor tudi po vseh Združenih državah, na organizatorično delo. Kajti zdaj je čas. Ne obupajte; ne pustite, da vas izkoriščajo krvoželjni kapitalisti pod sužnjim jarmom kapitalističnega trinožstva. Enoglasno pozivljamo zlasti vse rudarje na Mesaba Range,

ga, ker se ne ozirajo lastniki rudnikov na varnost pri delu, marveč gledajo samo, da se jim stekoj milijoni, če tudi se nas vse usmrti v rudnikih;

ker končno sprevidimo, da nam je nasprotna, večina trgovcev v mestu — bodisi ene ali druge vrste — ktere vzdržujemo mi delavci, kakor vzdržujemo celo mesto,

zaključujemo enoglasno mi rudarji in udje Western Federation of Miners protest in ogorčenje proti vsakemu nasprotniku naše organizacije, kateri jo skuša uničiti in ruja proti nji, bodisi posredno ali neposredno.

Nadalje enoglasno pozivjamo vse rudarje — na Mesaba Range, kakor tudi po vseh Združenih državah, na organizatorično delo. Kajti zdaj je čas. Ne obupajte; ne pustite, da vas izkoriščajo krvoželjni kapitalisti pod sužnjim jarmom kapitalističnega trinožstva. Enoglasno pozivljamo zlasti vse rudarje na Mesaba Range,

kteri so prestali mnogo bridkih dni leta 1907 ob času zadnjega boja med delavci in delodajalci, naj ne obupavajo zaradi teša, ako jih je nasilna roka kapitalizma postavila na isto stopinjo, kot so bili pred bojem.

Mi, vaši bratje na Ely, Minn., vas kliče mo k delu za naše skupne pravice, ne oziraje se na nasprotnike in sovražnike naše organizacije. Korajža! — bratje.

Mi hočemo biti vedno z vami, ob času radosti in trpljenja. Ne bodemo več poslušali onih, ki so nam objubljali ob času trpkih dni vašega zadnjega boja, da bomo imeli vedno lahko delo, če se ne združimo z vami. Varali so nas res, dokler ste bili vi na stražju — a kaj je danes? Vsak delavec, kteri ne dela tako, da bi mu tkeel pot raz život, je odpuščen iz dela.

Zatorej bratje delavci trpini, ne poslušajte hinavec temveč na delo. Vam vsino udani sobratje W. E. of M. v Ely, Minn. A. P., J. Š., J. Š.

OBHOD CHICASKIH BREZPOSLECEV PRELOŽEN.

Brutalnost chicaskih "kozakov".

Obhod 150.000 brezposelnih delavcev v Chicagu, kateri bi se imel vršiti zadnji četrtak popoldne, je vodstvo socialistične stranke preklicalo; vršil set bo pa vseno okrat v februarju.

Povod temu je dala podivjanost chicaskih "kozakov", policajev, pod vodstvom šefa Shippy-a, kteri je nameraval ta dan po vzoru ruskih tirinov posnemati "rdečo nedeljo" v Petrogradu. Shippy je hotel imeti izgrede — lrvolitje; hotel je, da bi po kamčitem tlaku chicaskih ulic tečla kri brezposelnih delavcev. Vodstvo socialistične stranke je to dobro vedelo, vsled tega je pravočasno preklicalo parada, da tako prepreči marsiktero nedolžno žrtvo.

Že popoldne istega dne zbrana je bila policajska sila celoga mesta v down-townu, koder bi se imelo vršiti korakanje. City Hall kjer bi se imeli ustaviti brezposleci in izročiti mestnemu svetu peticijo, je obkoliło nad 500 policajev; vsi trije vohodi so bili zastraženi po treh kompanijah plinavosulcajčev. Na Lake Frontu, kjer so se imeli zbrati obhodniki, je bilo vse plavo teh "kozakov". Poleg tega je pa po vseh bližnjih ulicah marširala četa za četo Shippy-ovih hlapcev, pripravljenih na boj. Brezposleci, katerim v skrajnem trenutku ni bilo znano, da je parada preklicana, so prihiteli v ogromnih množicah na Lake Front in v bližnje ulice, kjer so našli na brutalno silo policajske družine. Kakor lovski psi započili so se policaji med brezposlece in jih razganjali na vse strani. Ker je bila skupina pretrahitih več oseb, tam je skočil policaj in jih razpršil. Dr. Reitman, znani bojevnik za brezposlece, kateri se je največ trudil za ta obhod, ni bil zadovoljen s preklicem od strani socialistov. On je hotel izvesti svoj načrt; šel je na Lake Front in tam naglo zbralo blizo pet tisoč oseb broječih množico, s katero je na čelu korakal po Michigan Ave. na Madison st., in ko so ga tam ustavili policaji, zavil je na State st., in od tam na Jackson Boulevard. Na Clark st., je pa trčil ob četo policajev in našel isti mu je velel stati. Reitman se je skliceval na ustavne pravice, ki mu jamčijo javne obhode in shode, toda plavosulcajčev se ni zmenil za ta zakon. Dal je znamenje — in "kozaki" so pričeli svoje delo. Podrli so Reitmana na tla, bili ga kolčiči in tolkli tudi po drugih delavcih, kateri so bežali na vse strani. Končno je bil dr. Reitman aretiran in djan v zapor.

Tako se je končal dan. City Hall stolica lokalne vlade, je bila srečno rešena — brezposelnih delavcev. Policaji, namesto da stražili imetje mešanov in skrbeli za mir in red, stražili so mestno hišo in župana pred golokročnimi delavci ter provocirali krvolitje. "Skandal, da nikdar takega!" — dejal je en mešan — "nikoli še nisem simpatiziral z socialisti, toda od danes naprej sem socialist in za drugega ne glasujem več kot za socialiste." Hvala, Mr. Shippy!

Peticija, ktero je mislil dr. Reitman predložiti mestnemu svetu, se glasi dobesedno: "Župana in mestnemu svetu: Mi brezposelni in bedni vas opozarjamo na fakt, da smo voljni in sposobni delati. Naša obstinca je odvisna le od tega če prodatmo svojo delavno moč onim, ki jo zamorejo kupiti. Mi ne posedujemo tvornice, vsled tega se tudi ne moremo sami vposliti; mi nimamo svojih hiš, vsled tega moramo plačati rent. Ako ne dobimo dela, tedaj sta za nas odprli dve poti: namomort ali zgineč. Ako nas zamore država vposliti kot zločince, zakaj nas ne bi kot poštene delavce? Vi imate moč, da nam lahko pomagate. Ulise so potrebni čiščenja in popravka; mnogo je še drugega mestnega dela, v kterega vas lahko vposlite do spomladni. Ako bi mi bili bankirji, vi bi nam gotovo pomagali. Vaj moč vaše administracije bi nam šla na roko. Če nam zdaj odrečete pomoč, po-

tem imamo skokot, da smo v vaših očeh zmerj, kakor bankirji in drugi businessmani, zato ker smo delavci."

Delavsko gibanje

Štrajki.

— Goldfield Miner's Union št. 220, Western Federation of Miners, se vedno svari delavca širrom Amerike, da se naj ogibajo Goldfielda, kajti tamojnji štrajk rudarjev se ni končal. Lastniki zlatokopov so potom lažnjih poročil najeli zvezine vojske št. te v Goldfield in naznanili, da se rudarjem zniža plača \$1 in v mnogih slučajih tudi \$2 pri dnevnici. V dosego tega načrta in da uničijo štrajk, skušali so dobiti večje število garjecev na delo, kar se jim pa korenito ponerečilo. Nekaj štrajkolomcev, ki so prišli v Goldfield, se je kmalu razgubilo in sedaj vlada v dotičnih rudnikih popolna tišina. Štrajkujoči rudarji imajo trdno upanje v zmago.

— Rudarji pri Melones Mining Co. v Robinson's Ferry, California, so šli na štrajk za deveturni delavnik.

Brezposelnost.

— Newyorška dohodna družva naznanja, da je te dni v New Yorku 35.000 brezposelnih mož, ki nimajo doma ne streha. Potikati se morajo po mestnih prenočevalnicah, da vjamejo kak prostorček za prenočišče.

— Povodom demonstracij brezposelnih delavcev v Seattle, Wash., so oblasti King County-a, kjer se nahaja Seattle, odredile, da se prične z graditvijo nove okrajne ceste in pri tem delu upošleji brezposlece. Trikratna jed, prenočišča in 25c na dan — bode zaslužek teh delavcev.

Konvencija organiziranih premogarjev.

21. januarja se je pričela v Indianapolis vsakoletna konvencija organizacije United Mine Workers of America. Tisoč delegatov je bilo prisotnih, ko se je odprla konvencija. John Mitchell, kateri ima odložiti predsedništvo te unije s 1. aprilom, je imel ovoritveni govor. Po zaključku poslovnega poročila organizacije bode imel Mitchell slovesni govor, v kterem se poslovi od organiziranih premogarjev kot predsednik. Mitchell ni predložil listos nikakih načrtov glede unije, kakor je to storil na vsaki prejšnji konvenciji.

"Brezposelni" železniški vagoni.

"Brezposelni" železniški vagoni. Iz poročil železniških družb povzemamo, da je te dni v Združenih državah 320.000 železniških tovornih vagonov iz prometa. Razen tega počiva tudi 8000 lokomotiv. Po neki statistiki imajo vse železnice v Združenih državah 3.200.000 tovornih vagonov. Potemkater počiva praznih 14 odstotkov vseh vagonov. Ako vzamemo, da se ceni vsaka karna na \$1000 in lokomotiva \$15.000, tedaj imajo naše železnice 440 milijonov dolarjev mrtvega kapitala, ki ne nosi zdaj nobenega profita. Če računamo dalje, da ima vsak tovorni vlak povprečno štirideset vagonov ali kar, tedaj je danes osem tisoč tovornih vlakov iz prometa, ki nimajo kaj prevažati. Pomislimo zdaj, koliko je še-le železničarjev brez posla, kateri so bili vposleni na teh vlakih."

DENARJE V STARO DOMOVINO POŠILJAMO:

Table with 2 columns: Amount and Price. Rows include 10.00, 20.00, 40.00, 100.00, 200.00, 500.00, 1000.00.

Frank Sakser Co., 109 Greenwich St., New York. 6104 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.

Stranka.

Isid volitev za gl. odbor Jugoslav. Soc. Zveze.

Glasovnice, ktere so vrnili jugoslov. socialistični klubi, so podale naslednji rezultat:

Frank Lijak, Chicago, predsednik.

Ignac Zlemberger, Glenooc, O., podpredsednik.

John Petrič, Chicago, gl. tajnik.

Frank Podboj, Johnstown, Pa., podtajnik.

Frank Podlipce, Chicago, zapisnikar.

John Kravanja, Glenooc, O., podzapisnikar.

Nadzorniki:

Valentin Potisek, La Salle, Ill.

Josip Jemenjah, Chicago.

Frank Janjež, Chicago.

Ivan Molek, Chicago, organizator.

Vsi kandidati izvoljeni so skoro soglasno, izvzemši sodr. Fr. Podboja in sodr. John Kravanja, ki sta imela nasprotne kandidate.

John Petrič, tajnik.

Novi klubi.

V Cumberlandu, Wyo., ustanovili so sodrugi nov socialistični klub pod imenom "Klub veselih sodrugov". Klub ima 20 članov.

Jugoslovenska Socialistična Zveza ga je sprejela pod svoje okrilje kot skupino št. 6. V odbor so voljeni sledeči sodrugi: John Sarec, predsednik; John Medved, tajnik; John Pagon, blagajnik; John Bahčič, zastopnik.

Nov socialistični klub so ustanovili tudi sodrugi v Murray, Utah. Klub ima 11 članov. Pristopil je k Jugoslovenski Socialistični Zvezi kot skupina št. 7. Odbor sestoji iz sledečih sodrugov: Valentin Eltz, predsednik; Edv. Hollman, tajnik in blagajnik; Jos. Eltz, zapisnikar. Nadzorniki: Mike Žugelj, John Grakhek, Frank Eltz.

Nov socialistični klub se ustanavlja tudi v Virdeu, Ill. Njegov pristop k Zvezi se morda naznači že prihodnji teden.

Nove klube srčno pozdravlja mo in p.m. ključno: Dobrodošli v vrstah organizirane slovenskega proletariata v Ameriki. Naprej s sodrugji! Naprej v razredni borbi! Naprej!

Napredek hrvatskih sodrugov

Tretna številka "Radničk. Straže", glasila hrvatskih socialistov, je izšla minoli teden v povečani obliki. Namesto prejšnjih osem strani s štirimi kolonami, ima zdaj "Radnička Straža" štiri velike večje strani s šestimi kolonami. "Radnička Straža" o tem sama piše: "Ovaj treći broj Radničke Straže izlazi u novom ruhu i u većem obliku. Ovakvo povećanje imati će Radnička Straža 208 redaka više, a to znači da će imati preko dvije stotine novih stranica u borbi protiv mračne i nepravedne — u borbi za istinu i radničko oslobodjenje."

Nas iz srca veselja ta napredek hrvatskih sodrugov in mi ponovno pripravimo ta bratski nam list slovenskim delavcem, kateri so smožni hrvatskine. "Radnička Straža" velja \$1.00 na leto. Pišite na naslov: Radnička Straža, 572 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Vešepomembna konferenca

Eksekutivne Jugoslovenske Socialistične Zveze in tajnika Cook County socialistične stranke, sodr. Fraenkel-a, se je vsrila mino-ri sredo večer v prostorih sodr. Fr. Mladiča. Uspehi te velevažne konference bodo v kratkem znani javnosti.

DOMAČA ZABAVA.

katero je priredil slov. socialistični klub v Chicagu, se je obnesla briljantno.

Od kar ekzistira klub, ni bilo takega navala občinstva na veseliceh, kot to pot.

Dvorana je bila natlačena do zadnjega kotička — in mnogo moštva ni imelo sedežev. Slovensko in hrvatsko ženstvo v Chicagu je bilo zastopano v obilnem številu, kar je jasen dokaz, da se je tudi ženstvo začelo zanimati za priredbe, ki so v prid proletarskemu gibanju.

Mladih parov v veselimi obrabi se ni manjkalo. Vse je bilo v najlepšem redu in kontakta programa, ki se je izvajal pod nadzorstvom v to postavljenega odbora.

Dvorana je bila primarno dekorirana z rdečimi zastavami in napiski kakor: "Proletarci vseh držav, združite se!" — "Združeni stojimo, nezrušeni pademo!" — "Naše časopisje je naše orožje, šitajte "Proletarca" in "Radničko Stražo!" — "Pristašem kapitalizma največji udarec, zamore zavdati naš list "Proletarec" — "Delavec bodi svojega dela gospodar!" — "Socialisti se borijo za boljšo bodočnost vaših otrok." — Itd.

Veselica se je pričela točno ob osmi uri, ko je godba odigrala marseljezo. Ob pol 10 uri se je pa začel izvajati program.

Slovenski delavski pevski zbor "Orel", ki se je korporativno udeležil veselice je zapel marseljezo. Sledil je buren aplauz.

Nato je nastopila gđ Vera Grillec kot otvoriteljica programa. Opravljena v rdeč kostum z jakobinarco na glavi, držela v desnici rdečo banderico z napisom "Socializem" je deklamirala demonstrativno "Vihraj visoko naš rdeči prapor!" Gđ. Vera Grillec je izvedla svojo ulogo jako dobro; njen neprisljiljen nastop kakor njene demonstrativne kretnje so imponirale vsem navzočim.

Ulogo "Pijanec" — tekst iz srbičine — je prevzel in izvršil sodr. J. Zavertnik. Deklamiral je z občutkom in taktom — pijanec. Srbski pesnik je dal temu "Pijanec" veliko dušo; bil je pijanec, ker mu je krčmar dejal, da vino umori vse zlo, zato "vina gori!" kliče pijanec. Ta pijanec pa ne izgubi ravnotežja; vino ga le vspodbudi, da manifestira: "pride čas ko se zdrobi tiranstvo v nič..." in dalje: "... Tako se hočem nekega dne... Ha! napiti i tiranske krvi!" Pijanec je postavil vino v dobro službo, dasi je krčmar imel mogoče druge misli, ko je rekel, da "... vino vse uduši..."

Sodr. Ivan Molek je imel daljši nagovor o pomenu "rdeče nedelje", ki je dobila svoja zgodovinska imena dne 22. januarja 1905 v Petrogradu, glavnem mestu Rusije. V jedrnatih besedah je razložil, kako so streljali kozaki na neoborojeno rusko ljudstvo, ki je hotelo iti k očki carju prositi ga kruha in dela. Beli car pa je ukazal: smrt med ljudstvo! Salve so pokale, prva, druga, tretja — in v belem snegu se je valjalo tisoče nedolžnih trupel, mož, žena in otrok posledica tega je bila, da je bil sneg pobarvan od krvi, ki je tekla iz ran padlih. Od tih "rdeča nedelja". V spomin na to nedeljo je sodr. Molek zložil pesem — "Spomin na rdečo nedeljo", ki je bila priobčena v 19. številki "Proletarca". To pesem je sodr. Molek v zaključnem govoru deklamiral pred občinstvom. Za jedrnat besede je žel Molek buren aplauz.

Nastopil je zopet pevski zbor "Orel" s svojimi izvečanimi glasovi in zapel "V hrbih se dela dan..." "Pod oknom", "Slovenec in Hrvat" itd. Slov. del. pevski zbor "Orel" je sploh mnogo pripomogel, da je veselica vpejala sijajneje; kajti poleg duševnega užitka, so člani pripomogli, da je blagajna soc. kluba dosegla tako sijajen gnotni rekord.

Omenim naj, da so prišli iz La Salle, Ill. nalašč na to veselico sodr. V. Potisek in njegova soproga z njeno tovarišico, sodr. Jos. Bratkovič, predsednik soc. kluba v La Salle, in sodr. Viktor Volk.

Tudi sodrugi iz Aurore, Ill., so bili navzoči. Sodr. Rudman se je izrazil, da se tam snuje soc. klub.

Pilo, pelo in pisalo se je do ranega jutra. Zadnji gostje so se razšli ob sedmih zjutraj.

Omenim naj tudi, da je prišlo okoli druge ure zjutraj nekaj uniformiranih in civilnih policajev — gotovo po navodilu kakega ovrduškega in škodoželjnega nasprotnika, ki je menil, da doseže zaželjeni cilj če se te "anarhiste" zapre — in leti so zahtevali naj se preneha s zabavo, kar bi bilo gotovo v gnotno škodo kluba. Sodr. Mladič je žele povedal bossu tega "seta", da ti ljudje na zabavi niso nobeni "kafarji". Konečno je Mladič porinil nezaželjene goste, ki so gledali te "rdečkarje" kot biki nova vrata — na sveži zrak.

Vsekakor ima slov. soc. klub v Chicagu beležiti korak naprej v familijarnem oziru. Klub je vspjel gnotno in moralno. Čiste-ga dobička je nad 90 dolarjev, ne-vešči 6 steklenice vina ki so bile prodane na dražbi za \$15.05. — Lep uspeh.

Sodrugi! ta večer je pokazal, kaj zamore storiti delavstvo če je solidarno in nastopa z roko v roki. Naj ostane ta večer v spominu vsacega prisotnega, naj bo signal za nadaljno delo naše agitacije.

Drskar.

Darrow bolan.

Clarence S. Darrow, znani slavni zagovornik Haywooda in Pettiboneja v idaškem procesu, leži hudo bolan v California bolnici v Los Angeles, Cal. Muči ga bolezen v grlu. Darrow je bil namenjen priti v par dneh v Chicagu, toda zdravniki so mnenja, da je operacija neizogibna in vsled tega so ga pridržali v bolnici.

Podpirajte socialistično časopisje. Čitajte "Proletarca"! Priporočajte hrvatskim tovarišem "Radničko Stražo"!

Agitatoričen del.

Sodrugi John Medved, Cumberland, Wyo., je poslal minoli teden \$13.50 z desetimi novimi naročniki.

Sodr. John Golkonda, Mc Mehen, W. Va., je z naročnino vred poslal 25c listu v podporo.

Sodrugi John Gerzetič, Belt, Mont., piše: "Evo vam pošljem celoletno naročnino za list "Proletarec" in 25c listu v podporo; kor imamo letnino zimo. Skupaj \$1.75. Čestitam naprečnik lista "Proletarec"! Voščim vam veliko uspeha! Želim vam veliko novih naročnikov in dobrih plačnikov! Z socialističnim pozdravom John Gerzetič."

Sodr. Humbert Maley, Chicagu je daroval listu v podporo 50c.

Sodrugi Mike Žugelj, Murray, Utah je poslal \$4.50 naročnino.

Sodrugi Valentin Potisek daroval je v veselje omizju na veselici socialističnega kluba \$1.00 listu v podporo.

KDO SI?

Telesna sužnost je bila rop človeških bitij, ktere se je z bičem v roki prisililo delati za sužnjedržice. Tlaka je bila polovično ali nadpolovično brezplačno delo za plemenito gospodo, ki je imela zemljo v svoji posesti. Mezdna sužnost je pa lastnina zemlje, strojev, železnice, tvornice in rudnikov, po kapitalistih, kteri dovolijo rabiti to svojo lastnino le tđaj, ako uvidijo, da jim to nese.

Iz tega lahko razvidiš, delavec, da med tem trajnim ni veliko razločka; vse zavisi le od tega, kdo poseduje sredstva za produkcijo. Izkoriščanje je vedno po posedujočem razredu, kterega žrtve je pa delavski razred; in naj si bo v času telesne sužnosti, tlake ali mezne sužnosti.

Da si izkoriščan, to veš, delavec, ali saj misliš si, da veš. Ampak jaz ti povem, da se še ne zavedaš tega, dasiravno morda veš, da si izkoriščan. Čuj ano primer: recimo, da si ti nasilno prijet in v verigah odpeljan na kraj, kjer moraš vse svoje življenje biti last enega človeka in delati kar ti on ukaže. Tvoj gospodar te sme pretupati, zapirati v smrdljive ljuknje, nalagati post in početi, kar se mu zljubi brez da bi smel ti ugovarjati. Kaj ne, taka "služba" bi ti gotovo ne ugajala. Naravno je torej, da bi bile v tem položaju vse tvoje misli osredotočene na beg; vsak trenutek bi iskal pričke, da uideš in postaneš prost. Danes kot mezni suženj nahajaš se v istem položaju, — toda tebi ne pride na misel, da bi skušal uniti iz tega položaja. Ti ne misliš na beg, ker si ne domišliš, da si hlapec, kteri mora delati ravno to kar mu ukaže gospodar. Razmere, v kterih se nahajaš, ti niso znane v pravih. Kdor je najet in dela za plačo, on je hlapec. Kako se ti dopade to? Ali te veseli hlapecvati in vzgajati otroke, ki naj bi bili tudi hlapci? Le pomisli: državljani svobodne republike, a vse svoje življenje biti hlapec — mezdni suženj! Najraje bi ti vzgal to besedo globoko v možgane, da bi se je enkrat doobra zavedel.

Ali nisi ti iz mesa in krvi — človek, kakor vsak tvoj izkoriščevalec in kapitalist? Ali misliš, da si zato rojen, da boš hlapec drugih ljudi? Ali je to tvoja ideja o svobodi in pravici? Ali je to tvoje prepričanje o družabnem redu? Ustani, brat moj! Srečnejše življenje imaš lahko ti in tvoji otroci, samo če delavec izrabijo svojo politično moč. Tvoji otroci se lahko vzgajajo, kakor danes otroci milijonarjev, samo če ti in vsi tvoji tovariši delavci ustanete iz mrtvila, pripoznajo razredno borbo in gredo v boj proti kapitalizmu pod praporjem socializma. Socialistična stranka je edina stranka, kteri hoče delavca, iz današnjega hlapca in mezdne sužnja storiti gospodarsko svobodnega človeka in imetelja vseh sredstev za produkcijo.

Premišljaj torej: kdo si. In ko se zaveš, da si živo blago na kapitalističnem trgu, kajti boš tudi bojevnik za svoje pravice. Mirovali ne boš popej, — mirovali ne bodo cela delavska masa popelj, kakor si s popolno človeško pravico ne priporiš zlate gospodarske svobode.

V boj proti kapitalizmu!

Podpirajte socialistično časopisje. Čitajte "Proletarca"! Priporočajte hrvatskim tovarišem "Radničko Stražo"!

RAZLAŠČEN DELAVEC.

V Združenih državah je danes okrog 22 milijonov mezdnih delavcev. Zaposliti si to število jako dobro. Živelj tega ogromnega števila delavcev zavisi le od mašin, tvornic in orodja, ki je v rokah trustijanov in kapitalistov. Razlaščen delavec — to je delavec brez imetja, ki ne poseduje drugega kot svojo delavno moč, je najbolj omejeno človeško bitje na svetu. Ker poseduje le kapitalisti v Združenih državah vse stroje, tvornice, železnice in druga sredstva za produkcijo, navezanih je teh 22 milijonov delavcev na milost in nemilost kapitalistov. Z drugimi besedami: kapitalisti, ki posedujejo to masine, so tudi gospodarji onih, ki delajo z mašinami. Na kratko: kapitalisti imajoje mašine in z mašinami vred tudi delave, kteri morajo biti odvisni od mašin. Iz tega sledi logičen rezultat, da je v Združenih državah 22 milijonov modernih sužnjev, ki so lastnina kapitalistov. Kapitalisti lastniki mašin tvornice in rudnikov, poberajo ves produkt in bogastva, kteri so pridobili ali proizvedli delavci, a tem dajo le majhen del istega v obliki mezade, s kterim jim vzdržujejo zdravo delavno moč.

Zlaj pa k stvari. Od teh 22 milijonov delavcev je najmanj deset milijonov, ki imajo voljno pravico! Socialistična stranka je organizirana leđ stranka delavcev. Ko se teh deset milijonov proletarcev celotno pridruži socialistični stranki, kteri zahteva skupno last mašin in ostalih sredstev za produkcijo, tedaj lahko pometejo z vsemi kapitalističnimi strankami, kontrolirajo industrijo in vzamejo vlado v svoje roke.

BLAZNI VLADARJI BLAZNEGA SISTEMA.

Italijanski profesor zdravilstva, dr. Lombroso, eden največjih psihologov in poznatelj zločinske blaznosti in degeneracije, je pred par leti napravil skrbno študijo o možganskem razpoloženju sedanjih vladarskih rodbin (dinastij) v Evropi. Po dolgem in skrbnem raziskavanju je našel Lombroso, da malone vsi člani vladarskih hiš posedujejo vse značilnosti za degeneracijo in blaznost.

Vladar za vladarjem, princ za princem, z eno besedo: cela družal kronanih postopačev je romala pod Lombrosov mikroskop, odkoder se je vrnila priznana — ubolnoba, duševno jetična — blazna.

Tako je s kronanimi vladarji evropskimi.

Kaj pa z vladarji industrije? Ali so veliki industrijski vladarji v Ameriki kaj na boljsem? Ali nimajo tudi le-ti simptomov blaznosti v svojih možganih?

Da! Dokaz temu je milijonar Harry Thaw. Kdor pazno zasleduje sodno obravnavo, kteri se vleče kot morska kača proti temu morilcu-milijonarju v New Yorku, ta bo prišel do neovzdržnega fakta, da so ameriški denarni kralji isti degeneranti, kakor so evropski kronani kralji. V pro-palici Thaw se zreali vsa bogataška, kapitalistična banda v Ameriki. Ko bi tudi milijonar Thaw sam ne dokazoval po svojih zdravnikih, odvjetnikih in svedokih, da je izvršil umor zato, ker je blazen, — trdili bi mi vseeno, da je blazen. Kakor je blazna vsa ostala sodrga denarnih mogotev, vladarjev industrije in reprezentantov današnjega sistema. Malone vsak član takozvanih "višjih krogov" ima v sebi nekaj zločinskega, blaznega — svinjskega...

To je sad današnjega bolnega — blaznega sistema.

Ali ga ni zdravnik, da bi nas rešil teh bolnikov?

Je. Ta zdravnik je masa, milijonska masa produktivnih ljudstev, kteri je danes še na koljenih pred temi bolniki. To smo mi, proletarci, mi zatirani, kteri se klanjamo bogu-kapitalizmu in mu verno sledimo, sldimo...

Pokoneci masa proletarska! Pometi s to bolno nesnago enkrat za vselej!

VABILO

na veselico,

ktero priredi Jugoslovenski socialistični klub v Conemaugh, Pa., dne 1. svečana 1908 v slovenski dvorani v Conemaugh.

Na sporedu: Nemški ne spajo", saloigra v I. dejanju. Sodeloval bo de slovenski delavsko pevsko društvo "Bled" in tamburaški zbor.

K obilni udeležbi uljudno vabi Odbor.

Kupujte pri tvrdkah, ktere oglašujejo v našem listu. Kadar kupujete, prosimo, omenite "Proletarca".

KJE JE? France Škrbie, doma iz Zagorja ob Savi. Njegov nastop naj se blagovoli pgljati na upravnistvo "Proletarca."

Valentin Potisek

GOSTILNICA

1235-1st St., La Salle, Ill.

Toži vse, gostilni podrejene pijače in se priporoča rojakom za obilen obisk. Postrežba točna in solidna.

Mirko Vadjina

390 W 18th St
SLOVENSKO HRVATSKI BRIVEC.

Največja slavjanska tvrdka bander, zastav društvenih kap, prekoračnic, regalij in drugih stvari za društva.

Pišite v slovenskem jeziku po moj 80 strani velik cenik, kterega pošlem zastonj.

Andro Simulič

PEKARNA.
Fino pecivo vedno v zalogi.
11 E. 22nd St., Chicago.

Jugoslovenska vinarna!

Podpisani naznanjam Hrvatov in Slovincem v Chicagu in okolici, da točim najboljša razsovrstna vina po primirni ceni. Pridite, pripeljite znance in prijatelje, da se prepričate. Z vsem spoštovanjem

Slavoljub Štajdohar,
316 W. 18th St., Chicago

Leopold Saltiel

ODVETNIK
v kazenskih in civilnih zadevah.
Auto Phone 6065
Office Phone Main 3005
Residence Phone Irving 4176
Urad: 27 Metropolitan Block
Severozap. ogel Randolph in La Salle ulice
Stanovanje: 1217 Sheridan Road.

PREMOG, DRVA in KOKS

PRODAJA
ALBERT DENMARK
Pisarna na voglu
Center Ave. in 18 ulica.
Prodaja konj i konjskih oprav.
Telefon: Canal 2248
Stanovanje 594 Center Ave., Chicago, Ill.

POZOR! SLOVENCI! POZOR! SALOON

z modernim kegličiščem
Sveže pivo v sodčkih in buteljkah in druge razsovrstne pijače ter unijske smodke. Potniki dobe čedno prenočišče za nizko ceno. Postrežba točna in izborna. Vsem Slovincem in drugim Slovanom se topla priporoča
Martin Potokar
564 So Center Ave., Chicago.

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.
zdravnik za sotranje bolezni in ranocetnik.
Izdavniška pisarna brezplačno — pišati je le zavila. 647 in 649 Blue Island Ave., Chicago 2 dne ure; Od 1 do 3 popol. Od 7 do 9 zvečer. Uvren Chicagu živi bolniki naj pijejo slovena

FINE SMODKE,

vedno sveže pivo, izborno vino in fino žganje se Jobi v
GOSTILNI
J. J. Vodak & Sons
683 Loomis St., CHICAGO, ILLINOIS

TRI glavna in najboljša zdravila.

ZBOLJŠANE, LAKSATIVNE, KININ-KROGLJICE.
Ozdravijo prehlajenje v glavi v 12 urah. Prvi dan je treba použiti vsako uro eno krogljico do desetih ur; potem pa trikrat na dan dva do tri dni. Za akuti glavobol je treba vzeti 4 krogljice, pomaga v eni uri. Cena 25c.

HERMANEKOV BALZAM ZA KAŠELJ
je najboljši pripomoček proti kašlju, gripi, sušici prehlajenju in bolnemu vratu. Cena 25 in 50c.

HERMANEKOVO ELEKTRICNO OLJE
je najboljši pripomoček zoper bolečine v prsih in hrbtu, zobobolu, glavobolu, reamizmu, uhubolu, spahnenju itd. Cena 25 in 50c. **Izdeluje in prodaja**

J. C. HERMANEK, lekarnar, 585 Center av
Cor. 18th Street, Chicago, Illinois.

Slovincem in bratom Hrvatom se pripravljamo v poset mojega, dobro urejenega **SALOONA** kjer jim bo vedno postreženo z dobrimi pijačami, unijskimi smodkami itd. Imam tudi "pool" ali igralno mizo.

FRANK HUDALE,
611 So. Center Ave., Chicago

Slovenska gostilna pri **Franc Cechu.**
Rojaki, kteri žele piti naravno, doma izdelano vino, naj se uglasijo pri meni. Potujočim rojakom dam stanovanje in hrano po nizki ceni. Točim vse P I J A Č E, ki spadajo k gostilni. Priporočam se v obilen obisk. S poštovanjem **FR. ČECH,**
568 S. Centre Ave., Chicago, Ill.

Rojaki Slovenci!

NAROČAJTE IN ČITAJTE NOVO OBŠIRNO KNJIGO.

Novih 50.000 iztisov. **se zastouj razdeli med Slovence.**

"ZDRAVJE"
Katero je izdal prvi, najstarejši in najzanesljivejši zdravniški zavod.

The COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE

Ta knjiga je najzanesljivejši svetovalec za moža in ženo, za deklico, in mladeniča! Iz nje bode te razvideli, da je zdravnik **COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE** edini, kateremu je natanko znana sestava človeškega telesa radi tega zomore najuspešneje in v najkrajšem času ozdraviti vsako bolezen, bodisi akutna ali zastarela (kronična). Dokaz temu so mnogobrojna zahvalna pisma in slike katera lahko čitate v časopisih.

Knjiga je napisana v slovenskem jeziku na jako razumljiv način ter obsega preko 160 strani z mnogimi slikami. Dobi jo vsaki Zastonj, ako pismu priloži nekoliko znamk za poštno.

Ko prečitate to knjigo, Vam bode lahko uginiti, kam se Vam je v slučaju u boleznii ako hočete v kratkem zadobiti preljudbo zdravje, sedaj ko razni novo ustanovljeni zdravniški zavodi in kompanije rojake na vse možne načine vobijo in se hvalijo, samo, da izvabijo iz njih težko prisluženi denar.

Zatoraj rojaki, ako ste bolni ter Vam je treba zdravniške pomoči, pišite po to knjigo ali takoj natanko opišite svojo bolezen ter vsa pisma naslavljajte na ta naslov:

THE COLLINS Y. N. MEDICAL INSTITUTE
140 West 34. Str. NEW YORK, N. Y.

Slovincem in Hrvatom naznanjam, da izdelujemo razsovrstne **OBLEKE**

po najnovejšem kroju. Unijsko delo; trpežno in lično. V zalogi imamo tudi razne druge potrebšine, ki spadajo v delokrog oprav — oblek. Pridite in oglejte si našo izložbo. Z vsem spoštovanjem

J. J. DVORAK & CO.
598-600 Blue Island Ave Chicago.

Jože Sabath
advokat in pravni zastopnik v kazenskih in civilnih zadevah.
Pišite slovenski!
1628-1638 Unity Building
79 Dearborn St., Chicago, Ill
Res. 5155 Prairie Ave.
Phone Drexel 7271.

Košček Bratje SALOON!
Dobro pivo, wiskey, likere, vino izvrstne smodke in prigrizek.
Oglasite se na Centri!

SLOVENCI POZOR!

Ako potrebujete obleke, klobuke, srajce, kravate, ovratnike ali druge potrebne reči za moške -- za delavnik in vraznik, tedaj se oglasite pri meni, kjer lahko govorite v svojem materinem jeziku. Čistim tudi stare obleke in izdelujem nove po najnovejši modi in nizki ceni.

Juraj Mamek 581 S. Center Av. blizo 18. ul., Chicago

NIHILIST.

Povest iz ruske revolucije.

Spisal V. T. J. Zavorić Feodorov.

(Nadaljevanje.)

Obelinski je bil izmenaden, mislil je, da predgovori grofa, a videlo, da je bil njegov trud zaman, vpraša nekoliko strožje.

"Ste li vi voditelj zarote nihilistov?"

Molk . . . "Ali ste se vi zakleli, da ubijete ministra in carja?"

Molk . . . "Ste li nihilisti?"

Molk . . . "Niti na eno vprašanje ni odgovoril grof."

Knez se obrne od grofa, stopi do Globovskega, prime ga pod roko in gre z njim parkrat gorindol po sobi; nagovarja mu, naj vse pove, da bo bogato plačan, da dobi zopet službo. Globovski ne odgovori niti besedice.

"Govorite!" zakriči knez.

Obelinski dvigne pest in zakriči:

"Govorite . . . ali!"

Globovski se ne gane.

Besen je spraševal knez vse druge, a nikdo ni odgovoril; divjal je po sobi, a nihilisti so stali mirno.

"S knuto vas prisilim, da govorite," je grozil knez, a nihče se ni zmenil za njegovo žuganje. Sedaj sklene poskusiti zadnje sredstvo, da omeči vjetnike. Da jih odvodi v dvorano . . . Na knezovo povelje odkrije policist plaš raz truplo atentatorja, kateri je oprdih in osteklenih oči, krčevito držeč v roki samokres, ležal na tleh.

Obelinski vpraša: "Poznate tega človeka?"

"Ne!" odgovorijo vsi.

"Ta človek je pal od rok policistov, ko je hotel umoriti kneza Sipjagina."

"Prva misel vseh je bila: Torej se mu ni posrečilo! Toda nič izgubljene, dosti je še ljudi, ki bodo izvršili delo! A vest o neuspelem atentatu nikogar ne vznemiri. Obelinski se je prevaril, ko je mislil, da jim bo na obrazu spoznal strah ali plahost, ki bi jih izdala. Hladni in mirni so stali okoli trupla atentatorja. Še enkrat jih knez vpraša, če pozajo morila, nakar vsi odgovorijo: "Ne."

"Ni li član iste družbe, kot vi?"

Tiho je bilo v dvorani, nikdo ni odgovoril ničesar. Obelinski vpraša: "Je li bil nihilist?"

A odgovora ne dobi na vprašanje; trdovratno so molčali nihilisti. Tedaj ukaže Obelinski dvigniti pokrov raz krsto Sipjagina; misli, da bo opazil na licih ujetnikov znake veselja ob pogledu na mrtvega ministra . . . Delo je torej uspešno! Grobar je padel od roke izbranega in v roki je vsak zaklel Šehel: "Slava!" Nekaj časa je vladala tišina v dvorani, na to ukaže Obelinski grofu, naj stopi k truplu umorjenega ministra: "Vprašam vas poleg trupla mrtvega ministra in atentatorja: ste li član tajnega revolucionarjskega odbora, ki snuje prevrat v deželi? Ste li vedeli, da bo ta človek umoril ministra Sipjagina? Ste li poznali mrtvega?"

Grof ne hrane besedice, nakar reče knez: "Govorite, predno vnetrebim silo in vas primoram, da odgovorite!"

Ko Aleksander ne odgovori ničesar, vpraša knez: "Prisecite, da niste poznali mrtvega!"

Svečano dvigne grof Aleksander Vladimirovič, sin najuglednejše plemenitaške ruske rodbine, čegar oče je bil prijatelj carjev, njegov brat pa je padel, ko je priletela bomba, poleg Aleksandra II., roko v znak prisige in glasno zakleče. "Prisegam, da sem pil na tvojo smrt, grobar domovine!"

Sedaj stopi od krste, kamor stani Mirovič in ponovi iste besede; vsi po vrsti so stopali pred krsto in ponovili grofov vsklik.

Takoj so obvestili carja; Obelinski je bil prepričan, da je bil na čelu zarote grof Vladimirovič in zahteval je, naj se najstrožje kaznujejo skrivniki.

Car je pozval najuglednejše svetovalec, da se dogovori s predsedniku ministra Sipjagina, pri posvetovanju dobi prvo besedo knez Obelinski, da povsod opozoriti in današnji preiskavi. Obelinski opije ves atentat, povsod je Sipjagin žel sam k naslavljen, ki je držal v roki neko povelje. V tem so se začeli streli in minister je padel. Žalibog se ni posrečilo razorožiti napadalca, ki se je nato ustrelil. Preiskali so ga, pa niso našli ničesar, kar bi pojasnilo imen ali stan morila. Sumi se, da je v ujetniški djak ali pa židovski častnik. Mrtvo telo so takoj fotografirali, slike pa so poslali poli-

ejskim uradom, da se zvê, kdo da je. Truplo leži v policijski mrtvašnici, kjer si je lahko vsakdo ogleda. Ujetnike so soočili s trupli, a na vprašanja ni nikdo odgovoril. Samo izjavili so, da so pili na smrt grobarja Sipjagina. Agenti v inozemstvu so obveščeni, meje zavarovane in nikdo sumljiv ne pride preko njih. Ko je končal Obelinski, bil je car zamajen in blede. Videl je pred soboj grozni atentat na njegovega deda. Razbita kočija, raztrgano truplo, razbita lobanja . . . grozna slika usode. Mislil je, da bombe še niso nehale delovati, a tudi sam ni varen. Spominjal se je Sipjaginovih besed na zadnjem plesu: "Veličanstvo, v Rusiji so nihilisti smešni in neopasni, prepričan sem, da ne bodem žrtev ni nihilistov. V treh dneh javim Vasem Veličanstvu, da v Rusiji ni več nihilizma."

Zdelo se je, da so njegove besede resnične, ker je še isti dan polovil nihiliste in voditelja; a tretji dan je padel sam!

Car je motril svetovalec, kakor bi jih hotel vprašati: Kaj sedaj? Minister Vite predlaga na mesto Sipjagina odločnega človeka, ki bo znal udariti revolucionarno gibanje. Posvetoval se je car z drugimi, ki so mu svetovali isto. Sicer nasprotniki nasilja, je vendar videl car, da mora to službo dobiti mož, ki bi s silo uničil silo.

Ker je bil izmed drugih general Šubotič strog in nepreprosljiv človek, so jeli misliti nanj.

Minister pravosodja pa je temu odločno ugovarjal, češ, v tako resnih časih mora stati na čelu policije mož, ki pozna vse tajne nihilizma. Vojak tega ne pozna in kako naj načeluje policiji v času, ko ni niti carjeva osebna varna. Temu so pritrdili vsi; a kdo naj prevzame ministrstvo, ko visi nad glavami ministrov bombe nihilistov?!

Nekdo predlaga, da naj prevzame to mesto bivši guverner Finske, knez Hilkov, rodom Poljak, a večini se ni zdel primeren.

Hilkov je bil zvest, carju vdan uradni; ker je bil dobrega srca, niso mogli misliti, da bi bil kot minister na svojem mestu. Ko je bil v Finski upor, pokazalo se je, da je bil slab upravnik. Vstred njegove starosti ga niso hoteli odvoliti, dasi je mesto njega vladal podguverner Vojeoslav Konstantinovič Pleve. Ko je prošil za pokoj, so veselo sprejeli njegovo ponudbo, a da bi ga sedaj imenovali ministrom policije — bi ne bilo primerno?

Mlad, energičen, zrel, ne lahkomisljen človek, ki dobro pozna položaj, okolnosti, narod in plemstvo — mora stopiti na Sipjaginovo mesto!

Tak moč je bil Vojeoslav Konstantinovič Pleve, kateremu poveri carski svet službo ministra policije. Ko car podpisal dekret, pridiz iz Helsingfora viceguverner Finske kot ministra policije.

Pleve je bil majhne postave, svetlih, živih oči in dasi star približno 60 let, krepak ter živah kot mladenič, obenem je bil pa energičen, bladen in neizprosen. Od svoje rane mladosti je služil v raznih državnih službah; ter se pokazal povsod kot tiran in daspot.

Prodreti gosto vrsto predstojnikov, bilo je njegovo geslo, in delal je po tem gestu toliko časa, da je dospel do mesta policijskega ministra.

Rojen je bil v Baltičkih pokrajinah kot protestant, sin sromašnih starišev, zdelo je že pokazal veliko nadarjenost in energijo.

Ko je zvršil pravniške študije, bil dve leti komisar mestne policije, v tem času je bil preiskovalni sodnik o atentatu na Aleksandra II. Prišel je v Petrograd na prefekturo mestne policije kot tajnik, je bil njegov načelnik katoličan general Grinshofer. Pleve čez noč postane katolik in se s tem prikuži svojemu šefu, kateri mu je vse zaupal; car Aleksander II. pa ga je odklikoval z velikim kričem sv. Jurija, kar je bilo največje odklikovanje za tajnika mestne prefektore.

Na predlog generala so mu poverili preiskavo proti zaroti nihilistov, ki ji je stal na čelu knez Bakunin in mnoge ugledne osebe. On brzo odkrije vse in izroči sodišču mnogo nihilistov.

Po njegovem mnenju bi se morala Rusija brezobzirno ozdraviti s tem, da bi zasledele nihiliste na javnih trgih postrelili in tako ostrašili narod in zarotnike.

Car pa Pleveju ni ugodil, dasi ravno je bil na njegovi strani general Grinshofer, marveč je poslal nihiliste v pregnanstvo. Dasi je Pleve propadel s svojim predlogom, vendar ni izgubil na dvo, ru ugleda, ker je napravil mir v Rusiji. Da je pri carju v milosti, pokazal je tudi upor v Harkovu, kjer je vodil preiskavo. Energični tiran je ukazal streljati na de-

Pravila Jugoslovanske Socialistične Zveze v Ameriki.

"Jugoslovanska Socialistična Zveza v Ameriki" pripozna program socialistične stranke v Ameriki, vendar pa pripoznava za Jugoslovanske socialiste v Ameriki še te le pravila.

Člen I. — Sedež. "Jugoslovanska Socialistična Zveza" ima svoj sedež v Chicagu, Ill.

Člen II. — Namen. 1. Namen Socialistične Zveze je, razširjati v govoru in pisavi socialistične nauke in popularizirati socializem med jugoslovanskimi delavci v Ameriki.

2. V ta namen izdaja Zveza poljudno pisane časopise, knjižice in brošure socialistične vsebine; organizuje jugoslovanske delavce v klube, potom katerih odbrava politične sestanke in shode, prireja politično-znanstvena predavanja in sploh vodi ustmeno agitacijo ter propagando za razredno zavest, kakor ji to dopuščajo denarna sredstva.

Člen III. — Vstop. 1. Vsaka oseba, bodisi moškega ali ženskega spola, ki je spolnila 18 leto in pripoznava socialistična načela, postane lahko član te Zveze oziroma Zvezi podrejenega kluba.

2. Vsak Jugoslovčan, ki je član bodisi katerekoli Zvezi podrejenega socialističnega kluba v Ameriki, je istotako član te Zveze in ima aktivno in pasivno volilno pravo.

Člen IV. — Odbor. 1. Vse zunanje in notranje zadeve Zveze vodi odbor, ki sestoji iz gospodarskega in nadzorovalnega odbora.

2. Gospodarski odbor sestoji iz sedmih članov, V to svrhu se voli predsednika, njega namestnika; finančnega tajnika, ki je obenem blagajnik, njega namestnika; zapisničarja, njega namestnika in organizatorja.

3. Nadzorovalni odbor sestoji iz treh članov, ki volijo iz svoje srede predsednika in zapisničarja.

Člen V. — Dolžnosti odbora. 1. Predsednik zastopa Zvezu na zunaj in notraj. Podpisuje vse račune in vodi vse zvezi-nega odbora. V slučaju smrti ali njega odsotnosti prevzame vse posle njega namestnik.

2. Finančni tajnik vodi vse knjige, korespondenco in upravlja blagajno. Nikačor ne sme iz plačati nobenega računa, ako nima podpisa od predsednika ali njega namestnika. Vsakega četrta leta mora sestaviti finančno poročilo Zveze in ga potrjenega s podpisom predsednika in nadzorovalnikov, objaviti v Zvezinem glasilu. V slučaju odsotnosti ali njega smrti prevzame vse posle njega namestnik.

3. Zapisničar vodi natančen zapisnik vseh Zvezinih sej. Pomaga finančnemu tajniku, ako razmere v to dopuščajo. V slučaju smrti ali njega odsotnosti prevzame vse posle njega namestnik.

4. Organizator skrbi, da se organizujejo novi krajevni klubi. V to svrhu stoji v tesni zvezi z lokalnimi organizatorji in če pripuščajo denarna sredstva, gre tudi na potovanje v svrhu organiziranja klubov.

5. Nadzorovalni odbor nadzoruje gospodarski odbor glede njegovega delovanja. Vsakega četrta leta mora najmanj enkrat pregledati poslovne in računne knjige. Paziti mora, da priobči finančni zapisnik vsakega četrta leta račun v zvezinem glasilu, za ktrnega pravilnost jamči nadzorovalni odbor s svojimi podpisi. Konec leta predlaga nadzorovalni odbor absolutorij za gospodarski odbor, ako je slednji dobro deloval v interese Zveze.

Člen VI. — Volitve. 1. Vsako leto v mesecu decembru se razpišejo volitve za nov odbor.

2. V ta namen razpošlje prvi tajnik tiskane ali hektografirane glasovnice posameznim socialističnim klubov, v katerih so organizirani Jugoslovanci.

3. Na vsaki glasovnici morajo biti imena kandidatorjev. Vendar pa imen pravico vsak član izbrsati ali prečrtati ime kandidata, ki mu ni všeč, na njegovo mesto pa zapisati ime kakega drugega sodruha.

4. Pri glasovanju odloči navadna večina glasov. Enakost glasov pomeni, da sta kandidata odklonjena, in za odklonjena kandidata se morajo razposlati nove glasovnice.

5. Glasovnice, ki se vrnejo po preteku enega meseca prvemu tajniku, odkar so bile razposlane, so neveljavne.

Člen VII. — Spremenitev pravil. 1. Kadar se voli nov odbor, se daje obenem na glasovanje tudi vse točke za spremenitev pravil.

2. Vsi predlogi za spremenitev pravil se morajo doposlati prvemu tajniku do prvega novembra vsakega leta in na zahtevo sodruha obelodaniti v zvezinem glasilu.

Člen VIII. — Glasilo. Zvezino glasilo je "Proletarec", ki prinaša vse objave Zveze in krajevni klubov.

Člen IX. — Krajevni klubi. 1. Ako je v katerikoli kraju ali naselbini le šest sodrugov, ustanovijo si lahko svoj klub.

2. V tem slučaju si volijo drugi tri odbornike (predsednika, tajnika-blagajnika in lokalnega organizatorja) in dva nadzornika brez namestnikov. Ustanovitev kluba, kakor tudi imena članov in posebej odbornikov je takoj sporočiti gl. tajniku v Chicagu, da prične redno poslovanje. Poleg imen novih sodrugov se mora tudi naznaniti vsakega natančen naslov in stan z opazko, ali je dotičnik državljan Združenih držav, ali ne.

3. Dolžnosti odbornikov pri krajevni klubih so: predsednik vodi vse redne in izvanredne seje kluba, podpisuje potrebne listine in račune ter mora meti vso skrb za razvoj in prevcit kluba. Tajnik-blagajnik vodi knjige in korespondenco z gl. tajnikom Zveze; nadalje pobira pristopnino in mesečne prispevke od članov, u. pravlja blagajno in odpošilja assessment na gl. tajnika Zveze. Lokalni organizator agitira v vsaki naselbini in okolici za nove člane, vabi jih v klub in deli socialistična časopise, brošure, okrožnice in letake, ako je isto na razpolago. V svrhu pojasnil in agitatoričnih sredstev stoji v zvezi z glavnim organizatorjem v Chicagu. Nadzornika nadzorujeta prve tri odbornike in skrbita, da je uprava kluba pravilna. Za pravilnost knjig, računov in finančnih poročil tajnika-blagajnika jamčita s svojima podpisa-ma.

4. Ako pri naraščajočem številu članov uvidi klub, da je potreben večji odbor, tedaj se lahko izvoli poseben blagajnik, namestnik predsednika, tajnika in blagajnika ter več nadzornikov.

5. Vsakemu klubu pošlje glavni tajnik Zveze brezplačno pravila, članske knjižice in druge urad. ne tiskovine, ako so v rabi. Vse drugo za vodstvo kluba, kakor na primer poslovne knjige, strankine gumbice itd. si priskrbi klub sam.

6. Vsak jugoslovanski socialist, ki živi v kraju, kjer ni kakega jugoslovanskega socialističnega kluba, mora skrbeti, da se klub kmalo ustanovi.

Člen X. — Vplačila. 1. Vsak član plača 25c pristopnino in 15c mesečnega doneska. Krajevni klub lahko po svoji pravilnosti zvrša mesečni donesek ali assessment.

2. Novostopivši član, ki se izkaže s knjižico ali drugim izkazilom, da je bil že v stari domovini član socialistične organizacije, ali v katerem drugem socialističnem klubu v Ameriki, ne plača pristopnine.

3. Krajevni klubi morajo plačati na mesec od vsakega člana 5c Zvezi.

4. Mesečne doneske, ktere vplačujejo člani, porabijo kra-

jevni klubi po svoji lastni samodobiči za socialistično agitacijo in druge važne potrebe (kakor na primer podpora v slučaju štrajka, brezposelnosti; ustanova knjižnice itd.).

Člen XI. — Prestop. 1. V slučaju, da se preseli kateri sodrug, ki je član krajevnega kluba, v kraj, kjer se nahaja socialistični klub, tedaj mora svoj prestop ali preselitev naznaniti tajniku svojega prejšnjega kluba. Krajevni tajnik pa mora naznaniti prestop ali preselitev člana gl. tajniku Zveze.

2. Vsak sodrug mora, predno odpotuje v drugi kraj, plačati vse mesečne doneske do časa, ko je pristopil.

3. V slučaju, da tak sodrug pride v tak kraj, kjer še ni jugoslovanskega socialističnega kluba, potem naj se pričepi najbližjemu angleškemu soc. klubu ali pa klubu druge narodnosti. Vsekako je pa njegova dolžnost, skrbeti, da se ustanovi nov jugoslovanski socialistični klub.

Člen XII. — Odstop. 1. Kteri sodrug odstopi iz krajevnega kluba, izgubi s tem vse pravice do klubovega in zvezinega premoženja.

2. Ako odstopivši član želi zopet pristopiti nazaj, ali v katerikoli drugi krajevni klub Jugosl. Soc. Zveze, tedaj mora plačati vse zaostale mesečne doneske. V slučaju, da je iste poravnal pred odstopom, mora se izkazati s člansko knjižico.

3. Izvzeti so le oni člani, ki so odstopovali v staro domovino.

Člen XIII. — Izločitev. 1. Ako kateri sodrug izda socialistična načela, ali pa gmotno škoduje klubu in Zvezi, tedaj ga lahko klub izloči z navadno večino glasov.

2. Izločeni sodrug ima pravico pritožiti se na glavni odbor Zveze, kteri izroči njegovo pritožbo posebnemu razsodišču, ki sestoji iz petih sodrugov v glavnem odboru.

3. V slučaju, da to razsodišče zavrne pritožbo in potrdi izločitev, tedaj ima prizadeti sodrug pravico apelirati na vse krajevne klube za splošno glasovanje, ki odlopi, ali ostane član Jugoslov. Soc. Zveze ali ne.

Člen XIV. — Razsodišče. Ako bi iz katerekoli vzroka nastale razprtije v klubih, tedaj uravnava te razprtije razsodišče.

2. V ta namen voli vsaka preporna stranka dva razsodnika, vsi razsodniki pa petega kot predsednika. Ako bi se nasprotniki ne mogli zjediniti glede predsednika, tedaj odloči žreb.

3. Pri glasovanju za razsodbo pa odloči pri enakosti glasov glas predsednika.

4. Kdor ni z razsodbo zadovoljen, ima pravico apelirati na razsodnost vseh organiziranih jugoslovanskih sodrugov v Ameriki.

Člen XV. — Zanezanjenje dolžnosti. 1. Ako glavni odbor, ali kteri glavni odborniki Zveze, zane-marja svoje dolžnosti, tedaj lahko pet sodrugov na temelju dokazov stavi predlog glavnemu tajniku, da ta takoj pozove vse člane krajevni klubov na splošno glasovanje, ali naj odbor ali dotični odbornik takoj odloži svoj mandat, ali naj pa še posluje do prihodnjih volitev.

2. Ako se izjavijo sodrugji za odstop, tedaj mora tajnik takoj razpisati nove volitve.

3. Isto velja tudi za odbornike pri krajevni klubih, kteri zane-marjajo svoje dolžnosti. Potom glasovanja naj odloči klub, ali naj posluje dotičnik še do prihodnjih volitev, ali ne. Če glasujejo sodrugji za takojšnji odstop, tedaj si izvoli klub drugega sodruha na njegovo mesto.

Člen XVI. — Slučaj smrti. V slučaju, da umrje kteri član kluba, tedaj se priporoča, da klub nabavi venec na krsto, a člani naj se pa po možnosti polnoštevilo vdelež pogreba.

VIBORSKI PROCES.

Pod tem naslovom piše "Rdeči Prapor" sledeče: Tendenčna razprava proti podlancem prve dume, ki so podpisali znani viborski oklice, je končana. O sodbi smo že poročali na drugem mestu. Proces je pa za političen razvoj na Ruskem večjega pomena, nego je mislila vlada in morda je danes Stoljpinu že žal, da ga je želja za maščevanjem zapeljala v ta eksperiment. Če je res, da pojem revolucionarnega gibanja na Ruskem, kar je sicer prav kratkoviden nazor, tedaj je bil ta proces najboljšje sredstvo, da se podpiha pojemajoči plamen. Ta zgodovinska razprava sploh ni naredila vtiska sodnijske obravnave, ampak zdelo se je, kakor bi bila zopet oživela prva дума in imela živahno, sijajno sejo. Vsa moč govornišva, ki je karakterizirala prvi ruski parlament, se je zabliskala pred sodiščem in oživeli so vsi spomini na prvo navdušeno dobo revolucije. In tudi poslušalci so vstvarjali milien kakor v prvi dumi. Princeze, knje-ginje, grofice, žene profesorjev, ki so prihajale poslušat govore svojih soprogov na galeriji v tavrjski palači, so se zbrale zopet v sodnijski dvorani, da bi zopet slišale govore svojih soprogov — sedečih na klopi zatožen-cev.

A bili so govori, vredni da se jih sliši! 169 obtožencev je sedelo v abecednem redu, pred njimi zagovorniki, nad vsakim pa je visela tablica z njegovim imenom. Dva obtožena, Ramišvil in Okunjev, oba socialna demokrata, so pripeljali žandarji da vsako razpravo iz zapora. Prvega dne se je opravilo samo formalnosti. Ko sta bila poklicana že mrtva obtožena Muhovan in Širkov, je vstalo vseh 169 obtožen-cev, ravnotako tudi, ko je bil za-slišan bivši predsednik prve du-me, Muromcev.

Že drugega dne sta prišla "kade-ta" Petrunkevič in Nabokov na vrsto. Znamenit je bil govor starega Petrunkeviča. "Že mar-sikatero nezakonito dejanje se je zgodilo v zadnjih letih — je dejal — ne da bi se bilo oglasilo sodišče. Kongres zemstev leta 1904, ki je zahteval izpremembo državnih zakonov in zakonodaj-no dumo, je bil očitno veleizdaj-stvo, pa vendar se o tem ni odlo-čevalo v sodnijski dvorani, ampak izšel je oktobrski manifest carjev!"

Nabukov je dejal: "Poslanec mora biti blagor narodov najvišji zakon. V kakšno smer se je za-slo po razpustitvi prve dume, je najbolje pokazal umor poslanecv Herzensteina in Jolla. (Vsi ob-toženi vstanejo.) Naš oklice ni bilo delo posameznih članov du-me, ampak požitek, da bi se rešilo usroženo konstitucijo. Naj bo sodba kakršnakoli, mi pojde-mo iz te dvorane z enakim čust-vom izpolnjene dolžnosti, kakor po podpisu viborskega manife-sta."

Največji vtisk je naredil govor socialnega demokrata Ramišvilija, kateremu je predsednik sedemnajstkrat segel v besedo. Svoj govor, poln revolucionarne-ga ognja, je končal s sledečimi besedami: "Kazen, ki nam jo na-ložite, nas ne straši, kajti nas podpira znanje ljudstva. Če se nam ne bi bila vzela volilna pravica, bi nas bil narod nedvom-no volil zopet v drugo dumo. Oni, ki so bili izvoljeni, so ostali na enakem stališču z nami. Tudi v tretjo dumo bi bil poslal narod ljudi naših nazorov, če se ne bi bilo prej izpremenilo volilne pravice. Veliko sodišče naroda se je torej izreklo za nas. In kako je sedaj? Vprašanja, ki jih je sprožila prva дума in druga, se mora rešiti. Vlada hoče to pre-prečiti. A zadnje besedo bo imel narod!"

Pod velikanskim vtiskom teh govorov so zagovorniki sklenili, da se omeje s svojimi sklepnimi govori. Za kadete je govoril samo Maklakov, eden prvih ruskih odvotnikov, s silnim ognjem. Ostalih šestdeset odvotnikov pa se je odreklo besedi. Vtisk je bil tako močoven, da se je tudi državni pravdnik odrekel repli-ki. Zaključeno besedo je imel Muromcev. Med drugim je dejal: "Ljudstvu ni zunanji sovraž-nik; ljudskemu zastopu ne more biti ljudstvo sovražnik. Obtožba, ki meri zoper prvi, ne zoper drugi del manifesta, kaže, da se ni hotelo zatožiti pisateljev oklice, ampak prvo dumo. Ampak ta proces je umirajočo idejo ljud-skega zastopstva v Rusiji zopet oživil."

Ta sklepní govor je naredil nepopisen vtisk. Muromcev je razkril, da je imela vlada od vse-začetka namen, preprečiti de-lovanje dume. Poslušalci so pri-redili govorniku viharno ovaci-

jo. Po zaključeni razpravi se je zbrala vsa opozicija in fojeju in je pozdravila bivšega vresedni-ka Muromceva. Kadet Rodičev je predal addresso, ki je bila spre-jeta z burnim odobravanjem.

Stoljpin pa lahko premišluje, če je je bilo njegovo nizko maščevanje pametno in če je revolucija res ubita.

PONOVNE KRVAVE DEMONSTRACIJE V NEMČIJI.

V Brunswicku je 23. t. m. korakalo 6000 socialistov po mestnih ulicah, prepevalo marseljevo in klekalo: Dajte nam splošno volilno pravo! Policaji so naskočili, kakor divje zveri, demon-strirane in jih mnogo ranili. Ve-liko je bilo tudi aretiranih.

V Berlinu in drugih mestih Nemčije so praznovali delavci 22. jan. obletnico "rdeče nedelje" in pri tej priliki tudi demonstri-rali za splošno volilno pravico. Brutalni nastop policajev je ga-bel splošno ogorčenje pri delav-stvu v Nemčiji. Klci po splošni volilni pravici se širijo kot vihar po vsi deželi.

Premogovniške katastrofe v minolem mesecu, ki so zahtevale tisočev življenj, so bile tako nasilen umor, kakor da bi bili lastniki premoga najeli vojake, da streljajo na premogarje. Ampak kapitalistom se ne bo nič zgodilo, dasi je izjavil koroner, da je katastrofo zakrivila slaba uprava premogokopov. Kakšno razburjenje bi zavladalo v deželi, ako bi delavci ubili samo petde-set kapitalistov! Vlada bi pora-bila vse svoje sile, da polovi in smrtno kazenje morilce. Nihče se pa ne zmeni, ko ubijajo kapita-listi delavce. Ubijajo jih tem potom, da jih puščajo v smrtno-nevarne jame. Delavce se sme-moriti! Teh je dovolj — kakor je dovolj konj, mul in oslov, da jih vprezajo kapitalisti!

Rmeno časopisje poroča o 19-letnem fantu George Gadyaleju, kteri je bil 28. nov. m. l. odpuščen iz ene pittsburskih jeclarn. Fant brez centa v žepu ni mogel dobiti drugega dela v Pittsbu-rgu, nakar se je podal na pot v Chicago — peš. Prehodil je 428 milj; polovico te daljave je hodil — bos, ko je strgal čevlje. — 428 milj pošpeti! In bos! In v mrzlem decembru! Ko vlaki vozijo pol-prazni! Ko so prodajalnice polne čevljev in čevljarke tvornice za-prte! In fant, ki bi rad delal! In v času, ko mislimo, da imamo praktični sistem! Ako ta fant postane zločinec, potem ste to zakrivali vi, ki glasujete za ta sistem. Vi ste neposreden krivec, ako on izvrši umor! Sistem, ki vzdržuje na tisoče in milijone glad ljudstva brez dela in živ-ljenskih sredstev, tak sistem za-more roditi Hune in Vandale ter vzgojiti največje kriminalce. De-lavci! Mezdni sužnji, kedaj se vam odpro oči!!

Za kapitaliste in ofrakane vstopače v službi kapitalistične vlade ni nobenih postav. To smo povedali že večkrat in s hladno razsodnostjo konstatujemo to tudi osnes. — Ali ste že kaj slišali o John A. Cooke-ju? Mož je bil clerik pri Cook County sodišču v Chicagi. In tam je ukradel malen-tenost \$25.000. Aretirali so ga, sodili in obsodili v zapor za do-bo od enega do pet let. Ali je zaprt? Kaj še! — prost je, ka-kor vsak drugi človek, kteri še nikoli ni videl svote petindvajset tisoč dolarjev. Ko se je pred tar dnevi peljal Cooke po eni chikaških ulic — pozdravljajo ga je srčno na stotine ljudi. Tat, ki je ukradel 25. tisoč dolarjev, se prosto vozi po ulicah in je poz-dravljan od ljudi! Ali ni to humor? Ni toleranca? Ako la-čen brezposeln delavec ukrade kos kruha, ga takoj neusmiljeno pretepejo in izroče policajem, do-čim tatu, ki ukrade 25 tisoč do-larjev, navdušeno pozdravljajo, ko se prosto vozi po ulicah mesto da bi sedel na zaslišnem kraju v jetnišnici. Kaj takega je sa-mo v Ameriki mogoče! O, justič-ka ameriška, zaveži si oči!!

PRAVNI NASVETI.

Ako kdo potrebuje pravni nasvet v kazenskih ali civilnih zadevah, naj se obrne na "Proletar-ca". T